

DATUM 2023-09-05
 DNR. 23/01340
 HANDLÄGGARE Renée Bengtsson
 TELEFON 040-635 08 26
 E-POST Renee.bengtsson@vasyd.se

FRÅN/ GÄLLER:
 Klimat- och näringslivsdepartementet
 KN2023/03699

Yttrande gällande EU kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

VA SYD har fått ovan rubricerat ärende för yttrande till Fastighets- och gatukontoret. VA SYDs synpunkter översänds härmed.

Om VA SYD

VA SYD är ett kommunalförbund som utvecklar och vårdar VA-system och avfallshantering i Sydvästra Skåne.

VA SYDs avfallsavdelning ansvarar för insamlingen av kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar i Malmö stad och Burlövs kommun. Ansvarig politisk instans är Tekniska nämnden i Malmö, genom avtal med Burlövs kommun. Avfallshierarkin genomsyrar det övergripande arbetet, där det är prioriterat att avfallsmängderna ska minska, återbruket ska öka och att det avfall som ändå uppkommer ska tas hand om på ett så miljövänligt sätt som möjligt för att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Bakgrund

Den 5 juli presenterade EU-kommissionen sitt förslag kring revidering av det befintliga ramdirektivet för avfall med fokus på hushållstextil/hemtextil, klädesplagg, textilaccessoarer och skodon och ytterligare plagg och accessoarer listade i en bilaga, dessa kommer i remissvaret att beskrivas med samlingsnamnet textilier eller textilavfall. Revideringen gäller även ett fokus på att minska matsvinnet. Förslaget har som syfte att stärka utvecklingen av övergången till en mer cirkulär ekonomi enligt ambitionerna för EU's Green Deal.

I förslaget finns krav på ett utökat producentansvar med principen att förorenaren betalar. EU-kommissionens förslag innebär att medlemsstaterna ska införa producentansvar för hemtextil, klädesplagg, textilaccessoarer och skodon och ytterligare plagg och accessoarer listade i en bilaga (bilaga IVc), som sätts på marknaden första gången i en medlemsstat.

De utökade producentansvaret avser textilier och bindande mål för att minska livsmedelsavfallet och matsvinnet. EU kommissionen visar med denna revidering att det krävs ett kraftigare åtagande för att kunna nå de uppsatta globala målen till 2030. Dessa åtaganden menar kommissionen att medlemsstaterna själva ska fastslå genom en kostnadseffektiv handlingsplan

med en hög ambitionsnivå med hänsyn till miljö- och klimat. Denna ska sedan revideras före 2030 för att försäkra sig att man använder den mest effektiva metoden.

EU-kommissionens förslag på revidering av avfallsdirektivet innehåller också förslag om mål för minskat matavfall. EU har förbundit sig att uppfylla det globala målet om att halvera det globala matsvinnet, (The Global Sustainable Development Goal, SDG) till 2030. EU-kommissionen föreslår att matavfallet från tillverkning och beredning av livsmedel ska minska med 10 procent till år 2030 och från detaljhandel och konsumtion (restauranger och annan matservice samt hushåll) med 30 procent (per capita) Sammanfattningsvis innebär förslaget om producentansvar för textilavfall att producenterna blir fullt kostnadsansvariga för hela livscykeln för textilprodukter och en hållbar hantering av textilier. EU-kommissionens förslag kommer nu att beredas av EU-parlamentet och Ministerrådet. Det framgår inte av förslaget när producentansvaret föreslås träda i kraft.

Enligt EU-kommissionen kommer förslaget att snabba på utbyggnaden av separat insamling, sortering, återanvändning och återvinning inom EU.

I inledningen till förslaget skriver EU-kommissionen att insamlingen av textilavfall bör organiseras i samarbete med andra aktörer inom avfallshanteringen, såsom kommuner och välgörenhetsorganisationer.

Producenterna ska täcka kostnader för hanteringen av textilavfall, vilket enligt EU-kommissionen också kommer att skapa incitament för producenterna att minska sitt avfall och att öka cirkulariteten av textilprodukter genom att från början designa bättre produkter. Hur mycket som producenterna ska betala till systemen för producentansvar ska avgöras av miljöprestandan för produkterna ("eco modulation"), enligt EU-kommissionen.

Övergripande ställningstaganden

VA SYD är positiv till förslagen om ett utökat producentansvar för textil samt att man tar kraftigare tag kring matsvinnet för att ha möjlighet att nå målen om en halvering till 2030.

VA SYD anser också att det är en god idé när det gäller producentansvar som berör hushållen att kommunen har ett lagstadgat ansvar för insamlingen, såsom när det gäller regleringen av förpackningsavfall. Det är också av stor vikt att VA SYD i god tid får förbereda sig för ett sådant insamlingsansvar för att hinna genomföra nödvändiga upphandlingar och investeringar. Vidare är det också viktigt att den del som avser förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annan behandling av textilavfall från hushåll ska ligga under producenternas ansvar. Här behövs ytterligare förtydliganden i hur detta ska gå till och VA SYD inväntar mer svar från EU kommissionen.

VA SYD står bakom principen förorenaren betalar. Ett tydligt producentansvar för implementering, operativt och finansiellt ansvar är viktigt för att inte kostnader ska hamna på kommunens ansvar och därmed belasta taxekollektivet.

Det är också viktigt att ett producentansvar för textilavfall från början regleras med tydliga servicekrav för insamlingen och i det fall kommunen ska ha ett ansvar eller en roll i insamlingen ska ett tydligt kostnadsansvar för producenterna finnas på plats ifall kommunen behöver vidta åtgärder för att säkerställa tillräcklig servicegrad.

VA SYD menar att det är viktigt att en heltäckande struktur för att arbeta i enlighet med avfallstrappan och förespråka förflyttning uppåt i trappan ska åligga på producentens ansvar. Med detta menas att produkten bör vara av sådan kvalitet att den i första hand kan återbrukas, i andra hand lagas åtföljt av återbruk och i tredje hand, när den blir ett avfall, ska den vara designad för att kunna materialåtervinnas. Därför ska ekonomiska incitament eller andra styrmedel premiera utvecklingen av sådan cirkulär verksamhet.

Specifika synpunkter

Producentansvar

Det är viktigt för VA SYD att producentansvaret är heltäckande. Producentansvaret behöver styras mot ett förebyggande genom design för längre livstid, lagning och slutligen kunna lagas eller materialåtervinnas. Producenterna bör bära full kostnadstäckning för detta.

För att kunna skapa en effektiv fördelning mellan insamlingsansvar och utsortering bör det i ett tidigt skede före lagförslagets verkställande finnas tydliga rollfördelningar och system för rapportering, kostnadshantering och annan tillhörande administration samt att ett förtydligande av definitionen av vad som är textilavfall, vilka textilier som kan återbrukas och vad som är återvinningsbara textilier finnas på plats.

Matsvinn

VA SYD ställer sig frågande till hur minskningen av matsvinnet ska följas upp utifrån att förslaget är att "legally binding targets for food waste reduction" ska sättas. Det är av stor vikt att tillsyn och uppföljning av detta är genomförbart samt att det framgår tydligt vad som sker om målen ej nås.

Kommunikation

Kommunikationsansvar till hushåll och konsumenter bör också utgå från producenten och vara dess ansvar och därmed bära kostnaden för sådant material. Samtidigt bör det finnas möjlighet för samarbete mellan kommun och region att harmonisera kommunikationsmaterial gällande textilavfall inom kommunalt avfallsansvar.

Kostnadsansvar

För att kunna vara kostnadseffektiva så bör kommun och region tillsammans med producentansvarsorganisationerna samverka kring insamlings- och sorteringsfrågan. Däremot är det viktigt att producenterna bär kostnadsansvaret, det vill säga att principen om att förorenaren betalar ska gälla.

Definitioner och begrepp

Definitionen för vad som anses vara ett textilavfall och vem som ansvarar för sortering och sedan när och i vilket steg det samlas in av till exempel ett avfallsbolag måste förtydligas. Det finns olika typer av textilavfall och dessa uppkommer på olika nivåer i hanteringskedjan. Vem som har ansvar för insamling respektive sortering beroende på när textilavfallet uppstår, blir därför viktigt att klargöra. Principen om förorenaren betalar bör gälla även här.

Samverkan och marknad

För att kunna kostnadseffektivisera och optimera servicehanteringen för separat textihantering ser VA Syd gärna en samverkan mellan kommun, region, aktörer inom avfallsbranschen, sociala företag eller andra producenter inom andrahandsmarknaden. Detta i samarbete med producentansvarsorganisationer för textil där dessa också bär kostnaden. Därför är det av stor vikt att det så snart som möjligt kommer på plats ett system för producentansvarsorganisationer.

När det gäller mikroföretag ställer sig VA SYD frågande till om dessa ska exkluderas? Men med tanke på deras låga marknadsandel så anser vi inte att det är avgörande för att uppfylla målen.

VA SYD vill också ge möjlighet åt seriösa aktörer på andrahands- och recyclingmarknaden att fortsätta utveckla sina verksamheter för att skala upp. Då vi behöver dem för att också klara uppsatta mål. Därför vill vi reservera oss för att hamna i situationer där vi isoleras i lösningar som skulle hämma sådan utveckling.

Handläggning och underskrift

Vid den slutliga handläggningen har deltagit Renée Bengtsson, miljöstrateg, Caroline Steinwig, enhetschef samt Karin Wikström, avdelningschef, VA SYD Avfall

Karin Wikström

Chef avfallsavdelningen, VA SYD

Verifikat

Status: Signerat av alla

Titel: Yttrande gällande EU kommissionens förslag på revidering av
Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Skapat: 2023-09-08

ID: 7b606620-4e41-11ee-8702-cb22344a5b3f

Underskrifter

VA SYD

Karin Wikström

karin.wikstrom@vasyd.se

Signerat: 2023-09-08 15:00 BankID KARIN VIKSTRÖM

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
KN2023 03699 Yttrande VA Syd EUs revidering av Avfallsdirektivet.pdf	106.9 kB	d69a 6abe c487 3006 fdec 94cd 0bbd 84b2 2f47 b03d b213 9f66 08d6 4750 796c 6ae9

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2023-09-08	14:17	Skapat Caroline Steinwig, VA SYD 2220002378. IP: 213.163.139.109
2023-09-08	15:00	Signerat Karin Wikström, VA SYD Genomfört med: BankID av KARIN VIKSTRÖM. IP: 193.180.63.4

Verifikat utfärdat av Egreement AB

Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.

Verifikation, version: 1.17